

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) Romania

Cietušo tiesības (katrā valstī)

Saturu nodrošina

Rumānija

Rumānija

Personu uzskata par noziedzīgā nodarījumā cietušo, ja tai ir nodarīts jebkāda veida kaitējums, tostarp fizisks kaitējums, garīgs kaitējums, emocionālas ciešanas vai finansiāls kaitējums, tāda nodarījuma rezultātā, ko saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem uzskata par noziedzīgu nodarījumu. Nozieguma rezultātā mirušas personas ģimenes locekļus, kuriem ir nodarīts kaitējums šīs personas nāves dēļ, arī uzskata par cietušajiem noziedzīgā nodarījumā.

Noziedzīgā nodarījumā cietušajam ir konkrētas likumīgas tiesības pirms kriminālprocesa, tā laikā un beigās.

Kriminālprocesa posmi Rumānijā ir šādi: kriminālvajāšana, pirmstiesas palāta, lietas izskatīšana tiesā un tādu krimināllietās pieņemtu lēmumu izpilde, kas ir kļuvuši galīgi. Kriminālizmeklēšanas laikā kriminālizmeklēšanas iestādes prokurora uzraudzībā izmeklē lietu, vācot pierādījumus, lai noskaidrotu noziedzīgā nodarījuma izdarītāju. Kriminālizmeklēšanas beigās policija nosūta lietu prokuratūrai, lietas materiālos iekļaujot visus savāktos datus un pierādījumus. Pēc lietas materiālu saņemšanas prokurors izskata lietu un izlemj, vai sākt lietas izskatīšanu tiesā, vai lietu slēgt.

Kad lieta nonāk tiesā, tiesnešu kolēģija izvērtē faktus un uzklaua iesaistītās personas, lai noskaidrotu apsūdzētā vainu. Kad vaina ir noskaidrota, noziedzīgā nozieguma izdarītājam piespriež sodu. Ja tiesa atzīst apsūdzēto par nevainīgu, viņu atbrīvo.

Noklikšķiniet uz norādītajām saitēm, lai iegūtu nepieciešamo informāciju:

[1 Manas kā noziegumā cietušā tiesības](#)

[2 Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā](#)

[3 Manas tiesības pēc tiesas procesa](#)

[4 Kompensācija](#)

[5 Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību](#)

Lapa atjaunināta: 07/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piem., policijas, prokurora) pēc tam, kad ir noticis noziedzīgs nodarījums, bet pirms būšu ziņojis par šo noziedzīgo nodarījumu?

Tiesu iestādes un citas valsts institūcijas, ar kurām jūs kontaktējaties, sniegs jums informāciju par cietušo atbalsta dienestiem Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekciju (*Directiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului — DGASPC*) ietvaros un par attiecīgajām NVO, kuras sniedz šādus pakalpojumus un ar kurām jūs varat sazināties.

Jūs saņemsiet minēto informāciju gan mutiski, gan rakstiski, izmantojot veidlapu, kura jums jāparaksta un kurā iekļauta vismaz tā cietušo atbalsta dienesta adrese, kas atrodas konkrētās institūcijas pakļautībā, kura sniedz informāciju un nodrošina savu pienākumu sarakstu.

Pirmā tiesu iestāde (policija/prokurors), kurā būsiet vērsies, vai, vajadzības gadījumā, cietušo atbalsta dienesti pirmās sazināšanās laikā jūs informēs par jūsu tiesībām, kā arī par atbalsta un aizsardzības pakalpojumiem, kurus varat saņemt.

Jūs saņemsiet informāciju par:

- tāda veida atbalstu, ko varat saņemt, un to, kas to var nodrošināt, tostarp pamatinformāciju par medicīniskas palīdzības, psihologiskas konsultācijas un cita mitekļa pieejamību,
- kriminālizmeklēšanas struktūru, kurā varat iesniegt sūdzību,
- tiesībām uz juridisko palīdzību un iestādēm, ar kurām varat sazināties šajā nolūkā,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību,
- jūsu tiesībām kriminālprocesā (tostarp par aizsardzības pasākumiem, kas paredzēti apdraudētiem lieciniekiem),
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts,
- jūsu tiesībām izmantot mediatora pakalpojumus,
- ja dzīvojat citā ES dalībvalstī — to, kā minētajā dalībvalstī iesniegt sūdzību par noziedzīgu nodarījumu vai pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai no valsts, un to, kā Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaut bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Informācija tiks sniegta jums saprotamā valodā. Jūs saņemsiet arī veidlapu, kurā norādīta visa šī informācija un kura jums būs jāparaksta. Pirmo reizi kontaktējoties ar iestādēm, ar jums kopā var ierasties jūsu izvēlēta persona.

Ja tiesu iestādē iesniegsiet sūdzību, saņemsiet rakstisku apstiprinājumu par jūsu ziņojumu. Sūdzību var iesniegt rakstiski vai mutiski. Jūs varat arī lūgt citai personai jūsu vietā ziņot par noziedzīgu nodarījumu, bet jums šī persona rakstiski ir jāpilnvaro. Rakstveida pilnvara, kas jums jāparaksta, tiks pievienota lietas materiāliem.

Es nedzīvoju ES dalībvalstī, kurā notika noziedzīgs nodarījums (ES un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja jūs esat ārvalstnieks un esat cietis no noziedzīga nodarījuma Rumānijā, jums ir visas tās pašas tiesības, kādas ir Rumānijas pilsoņiem, kas cietuši no noziedzīgiem nodarījumiem.

Ja nerunājat rumāņu valodā, jums ir tiesības uz tulku bezmaksas pakalpojumiem, kurš jums palīdzēs kontaktēties ar iestādēm. Tas nozīmē, ka jums būs iespēja iesniegt sūdzību un informāciju, uz kuru jums ir tiesības noziedzīga nodarījuma pazīšanas brīdī, saņemt jums saprotamā valodā.

Ja dzīvojat citā dalībvalstī, varat iesniegt sūdzību par noziedzīgu nodarījumu vai pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai minētajā dalībvalstī. Turklāt Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaut bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Ja jūs esat cilvēku tirdzniecības upuris, jums ir iespēja mitināties īpašās patvēruma vietās, kur jūs būsiet aizsargāts. Kriminālprocesa laikā jūs saņemsiet informāciju par procesu jums saprotamā valodā; jūs varat arī saņemt psihologiskas konsultācijas un medicīnisko palīdzību. Rumānijas iestādes centīsies darīt visu, lai

palīdzētu jums iespējami ātri atgriezties jūsu piederības valstī, un nodrošinās jums drošu transportu līdz Rumānijas robežai.

Ja esat ārvalstnieks, varat pieprasīt finansiālu kompensāciju no valsts, ja esat cietušais kādā no šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: slepkavības mēģinājums un slepkavības mēģinājums atbildību pastiprinošos apstākļos saskaņā ar Kriminālkodeksa 188. un 189. pantu; miesas bojājumi saskaņā ar Kriminālkodeksa 194. pantu; tieši noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā cietušajam nodarīti miesas bojājumi, un vardarbība ģimenē saskaņā ar Kriminālkodeksa 199. pantu; izvarošana, seksuālas attiecības ar nepilngadīgo vai seksuāls uzbrukums saskaņā ar Kriminālkodeksa 218.–220. pantu; cilvēku tirdzniecība vai bērnu tirdzniecība saskaņā ar Kriminālkodeksa 210. un 211. pantu, terorisms vai jebkurš cits tīšs vardarbīgs noziegums.

Jūs varat arī saņemt kuponus, kuri paredzēti neatliekamai vajadzībai apmierināšanai un kuru summa nepārsniedz piecu valsts bruto minimālo pamatalgu apmēru. “Neatliekamas vajadzības” attiecas uz pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un higiēnas piederumiem, kā arī tieši vai netieši paustām higiēnas un personiskām vajadzībām, kuru neapmierināšana var negatīvi ietekmēt jūsu tiešās intereses. Pieprasījumus var iesniegt Bukarestes tiesas Finansiālo kompensāciju noziegumos cietušajiem komitejai.

Jums ir tiesības arī uz bezmaksas juridisko palīdzību, ja esat cietušais kādā no šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: slepkavības mēģinājums, slepkavības mēģinājums atbildību pastiprinošos apstākļos, miesas bojājumi, tieši noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā nodarīti miesas bojājumi, izvarošana, seksuāls uzbrukums, seksuālas attiecībām ar nepilngadīgo vai nepilngadīgo seksuāla pārvērtināšana. Tādas personas laulātajam, bērniem vai apgādājamajiem, kas gājusi bojā slepkavības, slepkavības atbildību pastiprinošos apstākļos un tīšu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, arī ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Noziedzīga nodarījuma paziņošanas laikā policijas amatpersona, kura pieņem jūsu ziņojumu, paskaidros jums, kas notiks tālāk. Jūs tiksiet informēts par jūsu tiesībām un tiem pakalpojumiem, ko varat saņemt. Policijai ir jāpasastāda rakstisks ziņojums, kurā jānorāda, kāda informācija jums tika sniegta.

Jūs saņemsiet informāciju par:

- jūsu tiesībām kriminālprocesa laikā,
- organizācijām, kurās varat vērsties pēc palīdzības, un to sniegtajiem pakalpojumiem,
- to, kā jūs varat saņemt aizsardzību,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridiskās pārstāvības pakalpojumus,
- nosacījumiem un procedūru, kā var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību,
- jūsu tiesībām izmantot mediatora pakalpojumus,
- ja apsūdzētajam ir atņemta brīvība vai piespriests brīvības atņemšanas sods — jūsu tiesībām tikt informētam par viņa atbrīvošanu,
- ja dzīvojat citā dalībvalstī — to, kā jūs varat minētajā dalībvalstī pieteikties finansiālas kompensācijas saņemšanai no valsts, un to, kā Rumānijas tiesu iestādes var jūs uzklaut bez jūsu klātbūtnes Rumānijā.

Vēlāk, procesa laikā, jūs varat saņemt informāciju par izmeklēšanas gaitu un, ja prokurors nolemj lietu nenodot tiesai, — minētā lēmuma kopiju. Lai saņemtu minēto informāciju, jums jāiesniedz lūgums policijas amatpersonai vai prokuroram, kas strādā ar jūsu lietu, norādot pasta adresi Rumānijā, e-pasta adresi vai elektroniskās ziņojumapmaiņas adresi, lai ar jums var sazināties.

Ja prokurors nolemj lietu virzīt iztiesāšanai tiesā, jūs uzaicinās uz tiesu.

Ja ir paredzēts jūs uzklaut tiesā, jūs arī informēs par jūsu tiesībām un pienākumiem, proti, par:

- tiesībām uz jurista palīdzību vai (attiecīgā gadījumā) tiesībām saņemt bezmaksas juridiskās pārstāvības pakalpojumus,
- tiesībām likumā atļautos gadījumos izmantot mediatora pakalpojumus,
- tiesībām ierosināt pierādījumu iesniegšanu, izteikt iebildumus un iesniegt dokumentus saskaņā ar likumu,
- tiesībām tikt informētam par procesa gaitu,
- tiesībām iesniegt iepriekšēju sūdzību, ja tas ir nepieciešams (attiecībā uz atsevišķu veidu noziegumiem,

lai tiktu turpināta pret pārkāpēju vērstās lietas izskatīšana, jums būs jāiesniedz pieteikums iepriekšējas sūdzības veidā). Tiesu iestādes nepieciešamības gadījumā izskaidros šos jautājumus. Iesniedzot iepriekšēju sūdzību, jūs pieprasāt turpināt kriminālprocesu pret pārkāpēju. Iepriekšēja sūdzība atšķiras no sūdzības, kuru jūs iesniedzāt policijai vai prokuroram, lai paziņotu par noziedzīgu nodarījumu, kas tika izdarīts pret jums,

- tiesībām procesā kļūt par civilprasītāju,
- pienākumu ierasties tiesu iestādēs pēc uzaicinājuma,
- pienākumu paziņot par adreses maiņu,
- tiesībām tikt informētam par pārkāpēja atbrīvošanu — gadījumā, ja pārkāpējam tiek noteikts cietumsods vai pirmstiesas apcietinājums.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas tulka vai tulkotāja pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Jā. Jums visā kriminālprocesa laikā ir tiesības saņemt rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumus.

Kā iestāde nodrošina, ka es saprotu un ka mani saprot (ja es esmu bērns; ja es esmu persona ar invaliditāti)?

Tiesu iestāde var izdot rīkojumu, ka to cietušo iztaujāšana, kam saskaņā ar likumu vajadzīga aizsardzība, tiek veikta ar psihologa vai citas tādas personas palīdzību, kura specializējas cietušo konsultēšanā, vai šādas personas klātbūtnē.

Cietušie ar runas vai dzirdes traucējumiem tiks iztaujāti tādu personu klātbūtnē, kas var sazināties, izmantojot zīmju valodu. Šādos gadījumos jūs varat sazināties arī rakstiski.

Cietušo atbalsta dienesti

Lai saņemtu pienācīgu atbalstu un aizsardzību, cietušie tiks individuāli novērtēti. Cietušos novērtē cietušo atbalsta dienesti vai privāti sociālo pakalpojumu sniedzēji. Vajadzības gadījumā šie dienesti, saņemot cietušā piekrišanu, sadarbojas ar valsts vai privātiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

Atbalsta un aizsardzības pakalpojumi, ko sniedz gan noziegumos cietušajiem, gan viņu ģimenes locekļiem, var būt šādi:

- informācija par cietušā tiesībām,
- psihologiskas konsultācijas, konsultācijas par sekundāras un atkārtotas viktimizācijas vai iebiedēšanas un atriebības draudiem,
- konsultācijas finansiālos un praktiskos jautājumos, kas radušies saistībā ar noziedzīgo nodarījumu,
- sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumi,
- emocionālais un sociālais atbalsts sociālās reintegrācijas gadījumā,
- informācija un konsultācijas saistībā ar cietušā lomu kriminālprocesā, tostarp par sagatavošanos dalībai tiesvedībā, vajadzības gadījumā cietušā nosūtīšana citu specializēto pakalpojumu — sociālo pakalpojumu, veselības aprūpes pakalpojumu, nodarbinātības pakalpojumu, izglītības pakalpojumu vai citu likumā paredzētu vispārējas nozīmes pakalpojumu — saņemšanai.

Atbalsta un aizsardzības pakalpojumus var sniegt:

1. dienas centros, kas galvenokārt nodrošina informāciju, konsultācijas, emocionālo un sociālo atbalstu sociālās reintegrācijas gadījumā, psihologiskas konsultācijas, juridiskas konsultācijas, finanšu konsultācijas, sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumus utt.,
2. dzīvojamos centros, kas nodrošina piemērotu pagaidu izmitināšanu cietušajiem, kuriem vajadzīga droša vieta nenovēršamu sekundāras un atkārtotas viktimizācijas, iebiedēšanas un atriebības draudu dēļ.

Personas, kas cietušas no vardarbības ģimenē un cilvēku tirdzniecības, var izmitināt dzīvojamos uzņemšanas centros, kur viņām un viņu aprūpē esošajiem nepilngadīgajiem ierobežotu laiku bez maksas nodrošina ģimenes palīdzību, aizsardzību pret pārkāpēju, medicīnisku aprūpi un aprūpes pakalpojumus, ēdināšanu, izmitināšanu,

psihologiskas konsultācijas un juridisko palīdzību.

Sīkāka informācija par atbalsta pakalpojumiem personām, kas cietušas no vardarbības gimenē, ir pieejama [šeit](#).

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Katrā Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijā (DGASPC) ir cietušo atbalsta dienests.

Atbalstu cietušajiem var sniegt arī privātie sociālo pakalpojumu sniedzēji.

Ja esat cietis no vardarbības gimenē, varat sazināties ar Valsts agentūru par vienlīdzīgām iespējām sievietēm un vīriešiem (*Agencia Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijām (DGASPC).

Ja vēl neesat sasniedzis 18 gadu vecumu un esat cietis no noziedzīga nodarījuma, jūs varat sazināties ar Bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas valsts iestādi (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție — ANPDCA*) un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijām (DGASPC).

Ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, jūs varat sazināties ar Iekšlietu ministrijas (*Ministerul Afacerilor Interne — MAI*) Valsts agentūru cilvēku tirdzniecības novēršanai (*Agencia Națională împotriva Traficului de Persoane — ANITP*).

Tieslietu ministrija ir Rumānijas atbalsta iestāde, kas atbildīga par finansiālās kompensācijas procedūru cietušajiem tīšos vardarbīgos noziegumos, kas izdarīti citas dalībvalsts teritorijā, nevis vietā, kur cietušais likumīgi uzturas.

Ir arī vairākas nevalstiskās organizācijas (NVO), kas sniedz dažāda veida atbalstu cietušajiem. Iestāde, ar kuru sazināsit, nosūtīs jūs pie attiecīgās NVO darbiniekiem.

Vai policija automātiski novirzīs mani pie atbalsta dienesta?

Jā, tiesu iestādēm ir jānovirza jūs šādu pakalpojumu saņemšanai.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Informācija, atbalsts un aizsardzība tiek nodrošināta noziegumos cietušajiem tādā veidā, lai garantētu to persondatu un tādas informācijas konfidencialitāti, kas skar cietušā privāto dzīvi un grūtības, ar kurām tas saskaras. Atbalsta pakalpojumi tiek sniegti anonīmi, un netiek prasīts noslēgt līgumu ar tā saņēmējiem.

Dati par noziegumā cietušajiem tiek glabāti vienu gadu. Tos var izmantot cietušo atbalsta un aizsardzības darbībām vai iesniegt tiesu iestādēm pēc to pieprasījuma. Saglabātie dati tiks dzēsti, kad beigsies viena gada termiņš.

Ja saņemat cietušo atbalstu un aizsardzību, jūsu identifikācijas datus glabās visu laiku, kamēr piemēros šādus pasākumus, un trīs mēnešus pēc tam, kad šis periods būs beidzies.

To izmīnāšanas centru atrašanās vieta, kur uzturas personas, kas cietušas no vardarbības gimenē un cilvēku tirdzniecības, tiek turēta noslēpumā.

Ja tiesu iestādes kriminālizmeklēšanas vai tiesvedības laikā uzskata, ka jūsu sniegtās informācijas vai citu iemeslu dēļ var tikt aizskarts jūsu privātums vai cieņa, tās pēc savas iniciatīvas vai pēc jūsu pieprasījuma var veikt vairākus pasākumus jūsu konfidencialitātes un privātuma aizsardzībai, piemēram:

- aizsargāt jūsu persondatus,
- ja citi pasākumi nav pietiekami — veikt jūsu iztaujāšanu/uzklausīšanu, izmantojot audiovizuālus līdzekļus un izmainot jūsu balsi un attēlu, bez jūsu klātbūtnes,
- noteikt, ka jūsu iztaujāšana notiek slēgtā tiesas sēdē.

Turklāt tiesvedības laikā tiesa var aizliegt publicēt tekstus, zīmējumus, fotogrāfijas vai attēlus, kas varētu atklāt

jūsu identitāti.

Tiesa var arī pasludināt tiesas sēdi par slēgtu, ja atklātā sēdē varētu tikt aizskarta jūsu cieņa vai privātums.

Vai man ir jāziņo par noziedzīgu nodarījumu, lai man būtu pieejams cietušo atbalsts?

Jums nav jāiesniedz sūdzība kriminālizmeklēšanas struktūrās, lai iegūtu piekļuvi informācijai, atbalstam un aizsardzībai, kas tiek nodrošināti noziegumos cietušajiem.

Personiskā aizsardzība, ja esmu apdraudēts

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Jums ir tiesības uz aizsardzības pasākumiem gan kriminālizmeklēšanas, gan tiesvedības laikā, ja tiesu iestādes uzskata, ka jums varētu draudēt briesmas.

Ir ļoti svarīgi, lai jūs zinātu, ka — gadījumā, ja tiesu iestādes uzskata, ka jūsu sniegtās informācijas vai citu iemeslu dēļ jums var draudēt briesmas, — tās pēc jūsu pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas var veikt noteiktus pasākumus, lai nodrošinātu jūsu aizsardzību, piemēram:

- jūsu mājokļa vai pagaidu dzīvesvietas novērošanu vai apsardzi,
- jūsu vai jūsu ģimenes locekļu pavadīšanu un aizsardzību pārvietošanās laikā,
- jūsu identitātes datu aizsardzību (lai aizsargātu jūsu identitāti, lietā var netikt iekļauti personāli, paturot tos slepenībā),
- ja citi pasākumi nav pietiekami — jūsu iztaujāšanu/uzklausīšanu, izmantojot audiovizuālus līdzekļus un izmainot jūsu balsi un attēlu, bez jūsu klātbūtnes (šādā gadījumā jums nav jāierodas pie policijas amatpersonas, prokurora vai tiesneša un jūs neatradīsities tajā pašā vietā, kur pārkāpējs),
- noteikt, ka jūsu iztaujāšana notiek slēgtā tiesas sēdē.

Turklāt tiesvedības laikā tiesa var aizliegt publicēt tekstus, zīmējumus, fotogrāfijas vai attēlus, kas varētu atklāt jūsu identitāti.

Tāpat, ja jūs esat liecinieks kriminālprocesā vai sniežat informāciju, kurš palīdz tiesu iestādēm atrisināt ar smagiem noziegumiem saistītas lietas vai novērst būtiska kaitējuma rašanos, pat ja neesat iesaistīts lietā, jūs varat lūgt policijas amatpersonai vai prokuroram, kas veic izmeklēšanu, iekļaut jūs liecinieku aizsardzības programmā. Minētā programma ietver vairākus pasākumus, piemēram:

- jūsu identitātes slēpšanu, tostarp jūs varat piedalīties sēdēs ar audiovizuālu līdzekļu starpniecību un var nodrošināt, ka jūsu balss vai attēls tiek izmainīts,
- policijas apsardzību jūsu mājai un policijas eskortu, kad esat aicināts ierasties kriminālizmeklēšanas struktūrās,
- pārvietošanu,
- identitātes maiņu, tostarp ārējā izskata izmaiņšanu, ja tas nepieciešams.

Ja jūs piedalāties liecinieku aizsardzības programmā, jūs varēsiet saņemt papildu palīdzību, piemēram:

- saistībā ar iekļaušanos atšķirīgā sociālajā vidē,
- saistībā ar jaunas profesionālās kvalifikācijas iegūšanu,
- jums var tikt nodrošināta jauna darbvietā,
- jūs saņemsiet finansiālu atbalstu līdz jaunas darbvietas atrašanai.

Ja nepieciešams, liecinieku aizsardzības programmā var piedalīties arī jūsu pirmās pakāpes radnieki (piem., bērni vai vecāki) un laulātais.

Ja neesat iekļauts liecinieku aizsardzības programmā kriminālizmeklēšanas laikā, jūs varat vērsties tiesā, lai jūs tajā iekļautu.

Atkarībā no noziedzīgā nodarījuma veida ir pieejama papildu aizsardzība:

- ja esat cietis no vardarbības gimenē, varat lūgt policiju nekavējoties izraidīt pārkāpēju no jūsu kopējām mājām, izmantojot pagaidu aizsardzības rīkojumu, kas paliks spēkā līdz brīdim, kad tiesa izdos aizsardzības rīkojumu. Vai arī jūs kā cietušais varat tikt izmitināts centrā, kas paredzēts personām, kuras cietušas no vardarbības gimenē. Šāda izmitināšana ir pieejama tikai steidzamos gadījumos vai tad, ja saņemts centra vadības apstiprinājums. Tiklīdz esat uzņemts šajā centrā, jums bez maksas ir pieejama naktsmītne un jūs bez maksas varat saņemt pārtiku, medicīnisko aprūpi, psihologiskas konsultācijas un juridisko palīdzību,
- ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, varat tikt izmitināts cietušo aizsardzības centrā. Saskaņā ar likumu izmitināšana ir pieejama ne vairāk kā 90 dienas, taču tiesa var pagarināt jūsu uzturēšanos līdz tiesvedības beigām. Tiesas sēdes ar bērnu tirdzniecību saistītos gadījumos ir slēgtas. Turklāt šādos gadījumos nepilngadīgie, kas jaunāki par 14 gadiem, tiks uzklaušīti psihologa un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijas pārstāvja klātbūtnē.

Ja uzskatāt, ka jums draud briesmas, jums ir jāinformē policijas amatpersona, prokurors vai tiesnesis un jāsniedz pēc iespējas vairāk informācijas.

Iepriekš izklāstītie pasākumi ir pieejami gan kriminālizmeklēšanas, gan tiesvedības posmā.

Kas var piedāvāt man aizsardzību?

Jūs aizsargās Rumānijas policija.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv draudi, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs var man nodarīt turpmāku kaitējumu?

Lai izvairītos no sekundāras viktimizācijas, jūsu stāvoklis iespējami drīz pēc jūsu identifikācijas tiks novērtēts, lai līdz minimumam samazinātu liecību un medicīnisko/psihologisko/sociālo novērtējumu skaitu.

Cietušo atbalsta departamenti / cietušo atbalsta dienesti nodrošinās jums konsultācijas par iebiedēšanas un atriebības draudiem. Lai novērstu iebiedēšanas un atriebības draudus, jūs var īslaicīgi izmitināt dzīvojamajos centros.

Ja pēc kriminālprocesa pabeigšanas jums joprojām draud briesmas, tiesu iestādes apsvērs iespēju iekļaut jūs liecinieku aizsardzības programmā, ja vien jau neesat tajā iekļauts.

Ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, cietis no vardarbības tuvās attiecībās, organizētās noziedzības, terorisma vai citu kategoriju noziedzīgu nodarījumu rezultātā, jūs uzskatīs par neaizsargātu cietušo un nodrošinās aizsardzību, kas likumā paredzēta apdraudētiem vai neaizsargātiem lieciniekiem.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Jā, jūsu lieta var tikt izvērtēta. Piemēram, ja esat cietis no noteiktu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem (vardarbība gimenē, izvarošana, seksuāls uzbrukums utt.), pēc jūsu pieprasījuma jūs uzklaušīs tikai jūsu dzimuma persona.

Lai izvairītos no turpmāka kaitējuma, cietušo atkārtoti iztaujās tikai tad, ja tas ir noteikti nepieciešams kriminālprocesa mērķiem.

Lai izvairītos no sekundāras viktimizācijas, ko izraisa cietušā atkārtota iztaujāšana tiesu iestādēs, kriminālprocesa tiesību aktos arī paredzēts, ka cietusī persona, kas paziņojusi par noziedzīgu nodarījumu, ir jāuzklauša nekavējoties vai — ja tas nav iespējams — bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, kad tā iesniegusi sūdzību.

Noziegumos cietušajiem tiek piedāvātas atsevišķas uzgaidāmās telpas tiesā.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Ja esat neaizsargāts cietušais, varat izmantot aizsardzības pasākumus, kas iepriekš izklāstīti atbildēs par liecinieku aizsardzību.

Vai man ir īpašas tiesības, ja esmu nepilngadīgs?

Ja esat bērns un esat cietis no izmantošanas, vardarbības, aizskāruma, nolaidības, nepienācīgas aprūpes vai cita noziedzīga nodarījuma, par šo noziedzīgo nodarījumu policijai var ziņot jebkura persona, arī jūs pats.

Nepilngadīgos jau sākotnēji uzskata par neaizsargātiem cietušajiem, un iestādes jūs informēs par to, kādus aizsardzības pasākumus varat saņemt.

Ja tiesu iestāde nevar noteikt jūsu vecumu un ir pamats uzskatīt, ka esat nepilngadīgs, jūs uzskatīs par nepilngadīgu.

Bērnus, kuri cietuši no vardarbības, novērtēs un nodrošinās viņiem likumā paredzēto atbalstu un aizsardzību Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekciju specializētie departamenti, kas atbildīgi par iejaukšanos aizskāruma, nolaidības, bērnu tirdzniecības, migrācijas un repatriācijas gadījumos.

Nepilngadīgie var saņemt palīdzību no Bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas valsts iestādes.

Ārkārtas gadījumā bērnu, kas cietis no aizskāruma vai nolaidības, vai bērnu, kas pieredzējis jebkāda veida vardarbību, var īslaicīgi ievietot citā ģimenē vai īpašā centrā vai uzticēt audžuvecākiem.

Ja jūs uzaicina ierasties kriminālizmeklēšanas iestādēs un jūs esat jaunāks par 14 gadiem, jums jāierodas kopā ar saviem vecākiem vai aizbildni, vai tās iestādes pārstāvi, kurai uzticēta jūsu audzināšana un izglītība, kā arī jāpiesaista tiesu iestādes norīkots psihologs. Psihologs sniegs eksperta konsultācijas nepilngadīgajam visā tiesvedības laikā. Ja jūsu vecāki vai aizbildņi arī ir iesaistīti kriminālprocesā vai var būt ieinteresēti jūsu liecības ietekmēšanā, jūs iztaujās aizbildnības iestādes pārstāvja vai pilnībā tiesībspējīga un rīcībspējīga radnieka, kā arī tiesu iestādes norīkota psihologa klātbūtnē.

Ja uzklaušāna attiecas uz tās iestādes darbu, kurai uzticēta jūsu audzināšana un izglītība, minētās iestādes pārstāvi aizstāj aizbildnības iestādes pārstāvis vai pilnībā tiesībspējīgs un rīcībspējīgs radnieks, piedaloties tiesu iestādes norīkotam psihologam.

Iztaujāšana ir jāieraksta. Ja tas nav iespējams, tas jānorāda jūsu liecībā, minot iemeslus.

Jūsu uzklaušānu var veikt viena un tā pati persona īpaši projektētās un pielāgotās telpās, ja tas ir iespējams.

Dažu kategoriju noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā cietušā iztaujāšanu var veikt tā paša dzimuma persona. Ar jums kopā var ierasties arī jūsu izvēlēta persona.

Jums visā procesa laikā ir tiesības uz juridisko pārstāvi. Ja jums nav jurista, tiesa jums palīdzēs to atrast. Ja jūsu ģimene nevar atļauties samaksāt par jurista pakalpojumiem, jums ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.

Gadījumos, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecības noziegumiem, nepilngadīgie, kas jaunāki par 14 gadiem, tiks uzklaušīti, klātesot vismaz vienam no vecākiem vai citam juridiskajam pārstāvim. Turklāt ir jāpieaicina arī psihologs un Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijas pārstāvis.

Nozieguma rezultātā ir gājis bojā mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Šajā gadījumā jūs esat noziegumā cietušais un jums ir tiesības uz visiem iepriekš minētajiem atbalsta un aizsardzības pakalpojumiem, tostarp informāciju, psihologiskām konsultācijām, juridisko palīdzību, veselības aprūpes pakalpojumiem, sociālās iekļaušanas / atkārtotas iekļaušanas pakalpojumiem u. c.

Tādas personas laulātajam, bērniem vai apgādājamajiem, kas gājuši bojā slepkavības vai slepkavības atbildību

pastiprinošos apstākļos saskaņā ar Kriminālkodeksa 188. un 189. pantu rezultātā, kā arī tīšu noziedzīgu nodarījumu, kuru rezultātā iestājusies cietušā nāve, gadījumā ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību un finansiālu kompensāciju no valsts.

Bezmaksas juridiskā palīdzība ir pieejama arī saistībā ar citu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem, ja cietušā ikmēneša ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz valsts minimālo pamatalgu, kāda noteikta attiecīgajā gadā, kad iesniegts pieteikums bezmaksas juridiskās palīdzības saņemšanai.

Noziegumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Skatīt iepriekšējo atbildi.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas procesa laikā?

Mediācija ir iespējama tādu noziedzīgu nodarījumu gadījumā, kurus krimināltiesībās uzskata par mazāk smagiem. Šo procedūru var piemērot tikai tad, ja gan jūs, gan pārkāpējs piekrīt tajā piedalīties. Mediācijas procedūrā jūs uzaicinās piedalīties vairākās tikšanās ar pārkāpēju, lai saprastu, vai ir iespējama samierināšanās. Tikšanās sekmēs persona, ko sauc par mediatoru. Ja procedūras beigās būsiet panākuši vienošanos ar pārkāpēju, varēsiet atsaukt savu sūdzību un lieta tiks izbeigta. Ja procedūra nav bijusi sekmīga, kriminālprocess turpināsies tā, it kā mediācija nebūtu notikusi.

Kur es varu atrast likumus, kuros noteiktas manas tiesības?

- Likums Nr. 135/2010 par Kriminālprocesa kodeksu, ar grozījumiem (*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*)
- Likums Nr. 678/2001 par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu, ar grozījumiem (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
- Valdības lēmums Nr. 1216/2001, ar ko apstiprina valsts rīcības plānu cilvēku tirdzniecības apkarošanai (*Hotărârea de Guvern nr. 1216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)
- Likums Nr. 211/2004 par noteiktiem pasākumiem, ar ko nodrošina noziedzīgos nodarījumus cietušo aizsardzību, ar grozījumiem (*Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
- Valdības 2007. gada 10. oktobra Lēmums Nr. 1238, ar ko apstiprina valsts īpašos standartus attiecībā uz specializētajiem palīdzības pakalpojumiem cilvēku tirdzniecības upuriem (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
- Likums Nr. 217/2003 par vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, ar grozījumiem (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
- Likums Nr. 272/2004 par bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu, ar grozījumiem (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
- Likums Nr. 682/2002 par liecinieku aizsardzību, ar grozījumiem (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
- Likums Nr. 192/2006 par mediāciju un mediatora profesijas organizāciju, ar grozījumiem (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)
- 2022. gada 19. jūlija Likums Nr. 230, ar ko groza un papildina Likumu Nr. 318/2015 par Valsts agentūras atsavinātu aktīvu pārvaldībai izveidi, organizāciju un darbību, groza un papildina dažus legislatīvos aktus un groza un papildina Likumu Nr. 135/2010 par Kriminālprocesa kodeksu (*Legea nr. 230 din 19 iulie 2022 privind modificarea și completarea Legii nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unvai acte normative, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură*)
- 2023. gada 8. jūnija Lēmums Nr. 541, ar ko apstiprina noziegumos cietušajiem paredzētu kuponu izdošanas, izplatīšanas un atprečošanas metodiku, to apmēra noteikšanu un piešķiršanas mehānismā iesaistīto publisko un privāto struktūru atlases kritērijus un papildina valdības Lēmumu Nr. 652/2009 par Tieslietu ministrijas organizāciju un darbību (*Hotărârea nr. 541 din 8 iunie 2023 pentru aprobarea*

Metodologie de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare și pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției)

Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

Kā es varu ziņot par noziedzīgu nodarījumu?

Ja jūs esat cietis no noziedzīga nodarījuma, jūs par to varat ziņot policijai (vai prokuroram) mutiski vai rakstiski. Jūs varat arī lūgt citai personai ziņot par noziedzīgu nodarījumu jūsu vietā, bet jums šī persona rakstiski ir jāpilnvaro. Rakstiskā un parakstītā pilnvara tiks pievienota lietas materiāliem.

Par noziedzīgu nodarījumu viena laulātā vārdā var ziņot otrs laulātais vai vecāku vārdā – pilngadīgs bērns. Ja par noziedzīgu nodarījumu ziņo nepilngadīgs bērns, ziņojumu var iesniegt bērna pārstāvis vai ar šāda pārstāvja piekrišanu.

Ja jūs izvēlaties par noziedzīgu nodarījumu ziņot mutiski, jums ir jādodas uz policijas iecirkni. Policijas amatpersona, kas pieņem jūsu ziņojumu, to rakstiski fiksēs protokolā un lūgs jūs to parakstīt. Arī rakstiski ziņojumi ir jāparaksta.

Jūsu ziņojumā ir jānorāda jūsu vārds, nodarbošanās, dzīvesvietas adrese un detalizēts notikušā apraksts. Ja jūs zināt, kas ir pārkāpējs, jums ir jānorāda visa jums zināmā informācija par viņu, kā arī visi ar notikumu saistītie pierādījumi. Noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanas laikā jūs varat sniegt arī papildu informāciju par lietu.

Ja jūs nerunājat rumāņu valodā vai nesaprotat to, jūs varat iesniegt pieteikumu valodā, kuru saprotat, un tiesu iestāde to pārtulkos. Šādā gadījumā jūs varat lūgt, lai jums domātās pavēstes tiktu izrakstītas jums saprotamā valodā.

Ja esat no vardarbības ģimenē cietušais, jūs varat lūgt policiju izsniegt pagaidu aizsardzības rīkojumu vai lūgt kompetento tiesu izsniegt aizsardzības rīkojumu. Tas nozīmē, ka jums ir jāaizpilda standarta pieteikuma veidlapa, ko iesniedz rajona tiesā (*judexatoria*), kuras jurisdikcijā ir jūsu dzīvesvieta. Pieteikumu var iesniegt personīgi vai, ja tam piekrītat, sociālo dienestu pārstāvis, kurš izskata lietas par vardarbību ģimenē, vai arī prokurors vai policists.

Kā es varu uzzināt par lietas virzību?

Pēc jūsu ziņojuma policijas iestādes pārsūtīs lietu prokuratūrai, kur tai tiks piešķirts unikāls numurs.

Pēc tam, kad esat ziņojis par noziedzīgo nodarījumu, jūs varat sekot savas lietas virzībai, iesniedzot attiecīgu rakstisku lūgumu un norādot pasta adresi Rumānijā, e-pasta adresi vai elektroniskās ziņojumapmaiņas adresi, uz kuru iestādēm ir jānosūta informācija.

Ja prokurors izlemj nodot lietu izskatīšanai tiesā, jums ir tiesības tiesas procesa laikā iepazīties ar lietu tiesas telpās. Turklāt jūs arī aicinās ierasties tiesā.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai iztiesāšanas

laikā)? Kādi ir nosacījumi?

Ja jūs esat cietusī puse, jums ir tiesības saņemt juridisko palīdzību vai tikt pārstāvētam.

a) Visā kriminālprocesa gaitā jums ir tiesības uz jūsu apmaksāta un izvēlēta advokāta palīdzību. Ja pārkāpējs tiks notiesāts, jums būs iespēja no viņa atgūt izdevumus par jūsu advokāta pakalpojumu izmantošanu.

b) Ja jūs to vēlaties, jūs varat tikt pārstāvēts visā kriminālprocesa gaitā, ja vien jūsu piedalīšanās nav obligāta vai ja attiecīgi prokurors, tiesnesis vai tiesa neuzskata, ka jūsu piedalīšanās ir nepieciešama (piem., lai veiktu uzklauššanu).

c) Dažos gadījumos juridiskā palīdzība kriminālprocesā var tikt sniegta bez maksas, proti:

- ja prokurors vai tiesnesis uzskata, ka jūs nespējat sevi aizstāvēt, un jums nav advokāta, kura pakalpojumi būtu apmaksāti;
- jūs esat nepilngadīgs un vēl neesat ieguvis pilnu rīcībspēju (laulības rezultātā vai ar tiesas nolēmumu);
- pēc jūsu lūguma — ja jūs esat cietušais kāda no tālāk minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem rezultātā: slepkavības mēģinājums un slepkavības mēģinājums atbildību pastiprinošos apstākļos; miesas bojājumi; tīši noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā cietušajam nodarīti miesas bojājumi (jēdziens “miesas bojājumi” ir definēts Kriminālkodeksā); izvarošana, seksuāls uzbrukums, seksuālas attiecības ar nepilngadīgo, nepilngadīgo seksuāla pāvešana;
- pēc jūsu lūguma — ja jūs esat cietušā, kurš miris slepkavības, slepkavības atbildību pastiprinošos apstākļos vai cita tīša noziedzīga nodarījuma rezultātā, laulātais, bērns vai cits apgādājama;
- pēc jūsu lūguma — ja jūs esat cietis citu tādu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, kas nav minēti iepriekš, un ja jūsu mēneša ienākumi uz katru ģimenes locekli nav augstāki kā ar likumu noteiktā minimālā bruto darba alga. Pieteikums par bezmaksas juridiskās palīdzības saņemšanu ir jāiesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā ir jūsu dzīvesvieta.

Šādos gadījumos bezmaksas juridiskā palīdzība ir pieejama tikai tad, ja jūs par noziedzīgu nodarījumu esat ziņojis policijai vai prokuroram 60 dienās no tā izdarīšanas brīža vai, attiecīgā gadījumā, 60 dienās no datuma, kurā jūs uzzinājāt par noziedzīgo nodarījumu. Ja jūs nevarējāt paziņot par noziedzīgu nodarījumu, 60 dienu termiņu skaita no dienas, kad beidzās apstākļi, kas jums liedza iespēju paziņot.

Ja jūs vēlaties saņemt bezmaksas juridisko palīdzību, jums ir jāiesniedz pieteikums attiecīgi prokuroram vai tiesai, kas veiks nepieciešamās darbības. Bezmaksas juridiskā palīdzība jums ir pieejama līdz kriminālprocesa beigām.

Vai es varu prasīt, lai tiktu atlīdzināti izdevumi (saistībā ar piedalīšanos izmeklēšanā vai iztiesāšanā)? Kādi ir nosacījumi?

Jūs varat lūgt, lai tiktu atlīdzināti jūsu juridiskie izdevumi. Tiesa pieņems lēmumu, kāda daļa no jūsu izdevumiem ir jāatlīdzina un kam tas ir jādara.

Ja jūs procesā piedalāties kā cietusī puse vai civilprasītājs (ja jūsu civilprasība tiek atļauta) un ja apsūdzētais tiek atzīts par vainīgu (pat ja zināmu apstākļu dēļ viņu nenotiesā soda izciešanai), viņam vai viņai tiks uzdots segt jūsu juridiskos izdevumus.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja mana lieta tiek slēgta pirms nonākšanas tiesā?

Ja prokurors izlemj izbeigt lietu, nenododot to tiesai, jūs šo lēmumu varat apstrīdēt 20 dienās no minētā lēmuma kopijas saņemšanas dienas. Jūsu pārsūdzība ir jāiesniedz amatā augstākam prokuroram.

Ja amatā augstāks prokurors noraida jūsu sūdzību, jūs varat pārsūdzēt viņa lēmumu piekritīgās tiesas prejudiciālās palātas tiesnesim.

Vai es varu iesaistīties iztiesāšanā?

Jūs varat iesaistīties kriminālprocesā šādi:

kā cietušais (cietusī puse)

Ja jums ir radīts kaitējums noziedzīga nodarījuma rezultātā, jūs varat piedalīties procesā kā cietušais un jums ir vairākas procesuālas tiesības, kas izklāstītas tālāk.

kā liecinieks

Ja jūs nevēlaties piedalīties kriminālprocesā kā cietusī puse, jums par to ir jāinformē tiesu iestāde, kas izskata jūsu lietu. Tomēr minētā tiesu iestāde joprojām var jūs uzklaut liecinieka statusā, ja uzskata to par nepieciešamu. Ja jūs aicina uzklaut liecinieka statusā, jums ir jāierodas un jāizklāsta viss, ko zināt par nodarījumu.

kā civilprasītājs

Ja jūs vēlaties pieprasīt kompensāciju par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu, jums ir jāiesniedz civilprasība, tādējādi kļūstot par civilprasītāju kriminālprocesā.

Parasti tiesas sēdes ir atklātas un jūs varat apmeklēt sēdes neatkarīgi no jūsu procesuālā statusa. Tomēr tiesa var lemt, ka tiesas sēdes būs slēgtas, ja šādam lēmumam ir pietiekams pamats. Šādā gadījumā jūs varēsiet piedalīties tiesas sēdēs tikai tad, ja jūsu statuss būs "cietusī puse" vai "civilprasītājs".

Jums tiesas sēžu zālē obligāti ir jāatrodas tikai tad, ja jūs esat izsaukts uz iztaujāšanu (piem., kā liecinieks).

Kāds ir mans oficiālais statuss tieslietu sistēmā? Piemēram, vai es esmu (vai varu izvēlēties būt) cietušais, liecinieks, civilprasītājs vai privātopsūdzības uzturētājs?

Ja jūs esat cietis noziedzīga nodarījuma rezultātā, jūsu statuss tieslietu sistēmā var būt kāds no turpmāk minētajiem:

cietušais (cietusī puse)

Ja jums ir radīts kaitējums noziedzīga nodarījuma rezultātā, jūs varat piedalīties procesā kā cietušais un jums ir vairākas procesuālas tiesības, kas izklāstītas tālāk.

civilprasītājs

Ja jūs vēlaties pieprasīt kompensāciju par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu, jums ir jāiesniedz civilprasība, tādējādi kļūstot par civilprasītāju kriminālprocesā.

liecinieks

Ja jūs nevēlaties piedalīties kriminālprocesā kā cietusī puse, jums par to ir jāinformē tiesu iestāde, kas izskata jūsu lietu. Tomēr minētā tiesu iestāde joprojām var jūs uzklaut liecinieka statusā, ja uzskata to par nepieciešamu. Šādā gadījumā jūs tiksiet aicināts uz iztaujāšanu un jums lūgs sniegt sīku informāciju par notikušo. Ja jūs aicina ierasties uz iztaujāšanu, jūsu klātbūtne ir obligāta.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā statusā?

Ja jūs piedalāties kriminālprocesā kā *cietusī puse* vai *civilprasītājs*, jums ir vairākas procesuālas tiesības.

Kriminālizmeklēšanas laikā:

- jums ir tiesības pieprasīt kompensāciju par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu. Šai nolūkā

jums ir jāklūst par civilprasītāju kriminālprocesā vai jāceļ atsevišķa civilprasība. Jūs varat kļūt par civilprasītāju jebkurā kriminālizmeklēšanas procesa brīdī.

Lai kļūtu par civilprasītāju procesā, jums tas vai nu ir jālūdz mutiski policijas amatpersonai vai prokuroram, vai arī ir jāiesniedz rakstisks pieteikums policijas amatpersonai vai prokuroram, kas strādā ar jūsu lietu. Pieteikumā ir jānorāda prasītā kompensācija, pamatojums un attiecīgie pierādījumi.

Pirmajā iztaujāšanā prokurors vai policijas amatpersona jūs informēs, ka varat kļūt par civilprasītāju procesā;

- jums ir tiesības pieprasīt juridisko izdevumu atlīdzināšanu. Tiesa pieņems lēmumu, kāda daļa no jūsu izdevumiem ir jāatlīdzina un kam tas ir jādara. Ja jūs procesā piedalāties kā cietuši puse vai civilprasītājs (ja jūsu civilprasība tiek atļauta) un ja apsūdzētais tiek atzīts par vainīgu (pat ja zināmu apstākļu dēļ viņu nenotiesā soda izciešanai), viņam vai viņai tiks uzdots segt jūsu juridiskos izdevumus;
- jums ir tiesības saņemt informāciju par izmeklēšanas gaitu un, ja prokurors nolemj lietu nenodot tiesai, — minētā lēmuma kopiju. Šai nolūkā jums ir jāiesniedz lūgums policijas amatpersonai vai prokuroram, kas strādā ar attiecīgo lietu, un jānorāda pasta adrese Rumānijā, e-pasta adrese vai elektroniskās ziņojumapmaiņas adrese informācijas saņemšanai. Ja prokurors nolemj lietu virzīt iztiesāšanai tiesā, jūs izsauks uz tiesu;
- jums ir tiesības saņemt mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumus, ja jūs nerunājat rumāņu valodā vai nesaprotat to. Ja jūs nerunājat rumāņu valodā, visā kriminālprocesa gaitā jums tiks nodrošināti bezmaksas tulka pakalpojumi;
- jums ir tiesības uz jurista palīdzību visā kriminālprocesa gaitā. Īpašos gadījumos (piem., ja prokurors uzskata, ka jūs nespējat sevi aizstāvēt, vai ja jūs esat nepilngadīgais, kas vēl nav ieguvis pilnu rīcībspēju, ja jūs esat cietušais noteiktu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, ja jūsu ienākumi ir zemāki par noteiktu robežu utt. — lūdzam skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu) jums ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību;
- jums ir tiesības uz pārstāvību visā kriminālprocesa gaitā, ja vien jūsu piedalīšanās nav obligāta vai ja attiecīgi prokurors, tiesnesis vai tiesa neuzskata, ka jūsu piedalīšanās ir nepieciešama (piem., lai veiktu uzklaušāšanu);
- jums vai jūsu advokātam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Tomēr iepazīšanās ar lietas materiāliem notiek saskaņā ar īpašiem noteikumiem, par kuriem informēs prokuratūras kanceleja;
- jums ir tiesības tikt uzaicinātam uz iztaujāšanu pie policijas amatpersonas vai prokurora, kas strādā ar attiecīgo lietu. Jūs varat lūgt, lai iztaujāšanā piedalās gan jūsu juridiskais pārstāvis, ja tāds ir, gan jūsu izvēlēta persona, kuras klātbūtni iztaujāšanā jūs uzskatāt par noderīgu. Tiesu iestāde jūsu lūgumu var noraidīt tikai tad, ja tam ir pamatots iemesls.

Ja jūs ziņojat par noziedzīgu nodarījumu pret jums, tiesu iestādei ir jāsauzklaušas nekavējoties. Ja tas nav iespējams, jūs ir jāuzklaušas iespējami drīz pēc paziņošanas par noziedzīgu nodarījumu.

Jūs varat lūgt, lai jūs uzklaušas tā paša dzimuma persona, ja esat cietis no vardarbības ģimenē, izvarošanas vai cita veida seksuāla uzbrukuma, sliktas izturēšanās pret nepilngadīgajiem, aizskaršanas, seksuālas uzmācšanās, kā arī citos gadījumos, kad, jūsuaprāt, ir jāaizsargā jūsu privātums. Tiesu iestāde jūsu lūgumu var noraidīt tikai tad, ja tam ir pamatots iemesls;

- jums ir tiesības iesniegt pierādījumus un celt citus ar lietas noregulēšanu saistītus prasījumus. To jūs varat darīt iztaujāšanas laikā vai ar atsevišķu pieteikumu, kas jāiesniedz tiesu iestādei, kura strādā ar jūsu lietu;
- ja pārkāpējs ir turēts pirmstiesas apcietinājumā un pēc tam ticis atbrīvots, jums ir tiesības tikt informētam par viņa atbrīvošanu. Pirmās iztaujāšanas laikā jūs informēs par šīm tiesībām un jautās jums, vai vēlaties, lai jūs informētu par pārkāpēja atbrīvošanu;
- Jūs varat pārsūdzēt saistībā ar jūsu lietu veiktās darbības. Pārsūdzību iesniedz attiecīgās lietas uzraugošajam prokuroram, ja minēto darbību veikusi policijas amatpersona, vai amatā augstākam prokuroram, ja minēto darbību veicis jūsu lietas prokurors.

Ja jūs pārsūdzat prokurora lēmumu izbeigt krimināllietu un jūsu pārsūdzība tiek noraidīta, jūs šo lēmumu varat pārsūdzēt prejudiciālās palātas tiesnesim.

Iztiesāšanas laikā:

- jums ir tiesības pieprasīt kompensāciju par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu. Šai nolūkā jums ir jāklūst par civilprasītāju kriminālprocesā vai jāceļ atsevišķa civilprasība. Ja jūs esat piedalījies kriminālizmeklēšanā kā civilprasītājs, jūs šo statusu varat saglabāt arī iztiesāšanas laikā. Ja jūs neesat piedalījies kriminālizmeklēšanā kā civilprasītājs, jūs joprojām varat kļūt par civilprasītāju iztiesāšanas stadijā, pirms sākas izskatīšana pēc būtības. Jūs par to informēs, kad jūs tiksiet aicināts uz

pirmo tiesas sēdi.

Jūs varat pieprasīt, lai jums tiktu piešķirts civilprasītāja statuss iztiesāšanas stadijā, to piesakot mutiski tiesai vai iesniedzot attiecīgu rakstisku pieteikumu. Pieteikumā ir jānorāda prasītā kompensācija, pamatojums un attiecīgie pierādījumi;

- jums ir tiesības pieprasīt juridisko izdevumu atlīdzināšanu. Tiesa pieņems lēmumu, kāda daļa no jūsu izdevumiem ir jāatlīdzina un kam tas ir jādara.
Ja jūsu procesā piedalāties kā cietusī puse vai civilprasītājs (ja jūsu civilprasība tiek atļauta) un ja apsūdzētais tiek atzīts par vainīgu (pat ja zināmu apstākļu dēļ viņu nenotiesā soda izciešanai), viņam vai viņai tiks uzdots segt jūsu juridiskos izdevumus;
- ja jūs nerunājat rumāņu valodā vai nesaprotat to, jums ir tiesības saņemt mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumus. Ja jūs nerunājat rumāņu valodā, visā kriminālprocesa gaitā jums tiks nodrošināti bezmaksas tulka pakalpojumi;
- jums ir tiesības uz jurista palīdzību visā kriminālprocesa gaitā. Īpašos gadījumos (piem., ja prokurors uzskata, ka jūs nespējat sevi aizstāvēt, vai ja jūs esat nepilngadīgs, kas vēl nav ieguvis pilnu rīcībspēju, ja jūs esat cietušais noteiktu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, ja jūsu ienākumi ir zemāki par noteiktu robežu utt. — lūdzam skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu) jums ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību;
- jums ir tiesības uz pārstāvību visā kriminālprocesa gaitā, ja vien jūsu piedalīšanās nav obligāta vai ja attiecīgi prokurors, tiesnesis vai tiesa neuzskata, ka jūsu piedalīšanās ir nepieciešama (piem., lai veiktu uzklaušīšanu);
- jums vai jūsu advokātam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Tomēr iepazīšanās ar lietas materiāliem notiek saskaņā ar īpašiem noteikumiem, par kuriem informēs tiesas kanceleja;
- jums ir tiesības tikt uzklaušītam tiesas procesā. Tiesa izsauks jūs ierasties sēdē un uzdos jums ar noziedzīgo nodarījumu saistītus jautājumus. Jums tiks lūgts arī atstāstīt visu, ko atceraties par notikušo;
- jums ir tiesības uzklaušīšanas laikā uzdot jautājumus apsūdzētajam, lieciniekiem un ekspertiem;
- jums ir tiesības izteikt iebildumus un secinājumus par krimināltiesiskiem jautājumiem lietā;
- jums ir tiesības iesniegt pierādījumus un celt citus ar lietas noregulēšanu saistītus prasījumus;
- ja pārkāpējs ir turēts pirmstiesas apcietinājumā vai notiesāts izciest sodu, jums ir tiesības tikt informētam par viņa atbrīvošanu. Ja jūs pirmajā kriminālizmeklēšanas iztaujāšanā, kurā jūs informēja par šīm tiesībām, netikāt lūdzis, lai jūs informētu par pārkāpēja atbrīvošanu, jūs to varat lūgt arī iztiesāšanas laikā — vai nu mutiski tiesā, vai rakstiski;
- kad būs pieejams nolēmums, jums to paziņos un jums būs tiesības to pārsūdzēt.

Cietušajai pusei, civilprasītājam vai lieciniekam kriminālprocesā ir arī vairāki pienākumi, kas izriet no tā, ka ir nepieciešams, lai tiesu iestādes lietā noskaidrotu patiesību un pārkāpējam iestātos atbildība:

- pienākums pēc izsaukuma sniegt liecību ierasties pie policijas amatpersonas, prokurora vai tiesneša;
- pienākums izklāstīt visu, kas jums zināms par notikušo; jums ir jāņem vērā, ka — gadījumā, ja sniegsiet nepatiesu informāciju tiesu iestādēm, — jūs varat apsūdzēt un notiesāt par nepatiesu liecību. Jūs varat atteikties sniegt liecības, ja esat aizdomās turamā / apsūdzētā laulātais vai tuvs radnieks. Jūs varat atteikties atbildēt arī tad, ja jautājumi ir saistīti ar dienesta noslēpumu, kas jums ir jāglabā, kad tas ir juridiski saistoši tiesu iestādēm;
- pienākums informēt tiesu iestādes par adreses maiņu, lai tās varētu ar jums sazināties un nosūtīt jums turpmākus paziņojumus par procesu;
- jums ir jāizturas pieklājīgi un jāizrāda cieņa tiesas sēdes svinīgumam. Pretējā gadījumā tiesa var noteikt, ka jūs ir jāizraida no tiesas zāles.

Gan kriminālizmeklēšanas, gan tiesas procesa laikā jums ir tiesības uz aizsardzības pasākumiem, ja tiesu iestādes uzskata, ka jums varētu draudēt briesmas, vai ja jūs esat cietušais konkrētu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, kas varētu aizskart jūsu privātumu vai cieņu.

Ir ļoti svarīgi, lai jūs zinātu, ka — gadījumā, ja tiesu iestādes uzskata, ka jums varētu draudēt briesmas vai ka varētu tikt skarts jūsu privātums vai cieņa jūsu sniegtās informācijas vai citu iemeslu dēļ, — tās pēc jūsu lūguma vai pēc savas iniciatīvas (*ex officio*) var veikt noteiktus pasākumus, lai nodrošinātu jūsu aizsardzību, piemēram:

- jūsu mājokļa vai pagaidu dzīvesvietas novērošanu vai apsardzi;
- jūsu vai jūsu ģimenes locekļu pavadīšanu un aizsardzību pārvietošanās laikā;
- jūsu personas datu aizsardzību;

- ja ar citiem pasākumiem nav pietiekami, veikt jūsu uzklaušāšanu, izmantojot audiovizuālus līdzekļus un izmainot jūsu balsi un attēlu, nenosakot jums pienākumu ierasties klātienē;
- noteikt, ka jūsu iztaujāšanas laikā tiesas sēde ir slēgta.

Tiesnesis var noteikt, ka ir jāriko slēgta sēde, ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu jūsu aizsardzībai tiesas procesa laikā. Jūs varat arī lūgt, lai tiesnesis pasludina sēdi par slēgtu.

Turklāt tiesvedības laikā tiesa var aizliegt publicēt tekstus, zīmējumus, fotogrāfijas vai attēlus, kas varētu atklāt jūsu identitāti.

Ja jūs esat *liecinieks*, jums ir arī tiesības saņemt atbalstu, ko sniedz citi īpaši liecinieku aizsardzības pasākumi. Ja uzskatāt, ka jums draud briesmas, jums ir jāinformē policijas amatpersona, prokurors vai tiesnesis un jāsniedz pēc iespējas vairāk informācijas.

Vai es varu sniegt liecību vai iesniegt pierādījumus tiesas procesa laikā? Kādi ir nosacījumi?

Jā. Ja jūs esat izvēlēties piedalīties iztiesāšanā, gan prokurors vai policijas amatpersona, gan tiesnesis var jūs uzklaušīt kā cietušo pusi vai kā civilprasītāju.

Prokurors vai policijas amatpersona jūs izsauks ierasties policijas vai prokuratūras telpās uz iztaujāšanu, kā arī iztiesāšanas laikā jūs aicinās uz uzklaušāšanu procesā.

Kādu informāciju es saņemšu tiesas procesa laikā?

Kriminālizmeklēšanas laikā jūs varat saņemt informāciju par lietas virzību un tāda dokumenta kopiju, kurā izklāstīts prokurora lēmums par to, vai ir lietderīgi lietu nodot izskatīšanai tiesā. Šai nolūkā jums ir jāiesniedz lūgums policijas amatpersonai vai prokuroram, kas strādā ar attiecīgo lietu, un jānorāda pasta adrese Rumānijā, e-pasta adrese vai elektroniskās ziņojumapmaiņas adrese informācijas saņemšanai.

Iztiesāšanas laikā jūs izsauks uz pirmo tiesas sēdi un informēs, ka jūs procesā varat kļūt par civilprasītāju. Citus uzaicinājumus uz nākamajām sēdēm jūs nesaņemsiet. Par lietas virzību un turpmāko sēžu datumiem jūs uzzināsi, apmeklējot tiesas sēdes vai iepazīstoties ar lietas materiāliem. Tomēr jūs izsauks tad, ja jūs vajadzēs iztaujāt.

Tiklīdz būs pieejams nolēmums, tā kopija tiks jums piegādāta.

Ja jūs nesaprotat rumāņu valodu, jums tiks izsniegts nolēmuma kopsavilkums (ziņojums par tiesas spriedumu, plaši neizklāstot argumentus) jums saprotamā valodā. Pamatojums jums tiks izsniegts rumāņu valodā, un tā pārtulkošanai jūs varat izmantot pieejamos tulkošanas pakalpojumus.

Vai es varēšu piekļūt lietas materiāliem?

Jā, jums vai jūsu advokātam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Lai izmantotu šīs tiesības, jums ir jāierodas prokuratūras vai tiesas kancelejā, kur glabājas jūsu lieta, un jāiesniedz attiecīgs pieteikums.

Tomēr iepazīšanās ar lietas materiāliem notiek saskaņā ar īpašiem noteikumiem, par kuriem informēs kanceleja.

Jums ir tiesības saņemt informāciju par nosacījumiem un procedūru, saskaņā ar kuru notiek iekļaušana liecinieku aizsardzības programmā.

 Lapa atjaunināta: 14/08/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

Vai es varu pārsūdzēt lēmumu?

Tiesas process beidzas ar tiesas nolēmumu (spriedumu), ar ko apsūdzētajam piemēro vienu no šādiem pasākumiem: notiesāšana, attaisnošana, soda atcelšana, soda atlikšana vai kriminālprocesa izbeigšana. Lēmumu paziņos atklātā tiesas sēdē. Ja jūs esat piedalījies iztiesāšanā kā cietušais un/vai civilprasītājs, jūs saņemsiet tiesas lēmuma kopiju pa pastu.

Ja jūs neapmierina tiesas lēmums, jūs to varat pārsūdzēt. Jūs varat iesniegt pārsūdzību tikai tad, ja esat piedalījies iztiesāšanā kā cietušais vai civilprasītājs.

Jūs varat pārsūdzēt lēmumu arī kā liecinieks, bet tikai attiecībā uz daļu par juridisko izdevumu un zaudējumu atlīdzināšanu, uz ko jums ir tiesības.

Ja jūs esat cietušais vai civilprasītājs, pārsūdzības iesniegšanas termiņš ir 10 dienas pēc lēmuma protokola kopijas saņemšanas.

Ja jūs esat bijis liecinieks, jūs varat iesniegt pārsūdzību uzreiz pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par juridiskajiem izdevumiem un zaudējumu atlīdzināšanu, bet ne vēlāk kā 10 dienas pēc tam, kad ir pieņemts nolēmums par lietas izšķiršanu vai — attiecīgi — kad ir paziņots nolēmums par juridiskajiem izdevumiem vai zaudējumu atlīdzināšanu.

Pārsūdzība ir jāiesniedz rakstiskā formā un ir jāparaksta. Pārsūdzību iesniedz tajā pašā tiesā, kuras lēmumu jūs pārsūdzat.

Pēc pārsūdzības saņemšanas tiesa to pārsūta augstākai tiesai, kuras kompetencē ir šādas pārsūdzības izskatīšana. Tiesas lēmuma kopijā būs norādīta informācija par to, kad un kur var iesniegt pārsūdzību.

Kādas ir manas tiesības pēc soda piespriešanas?

Spriedums stājas spēkā pēc tam, kad ir izsmeltas visas pārsūdzības iespējas. Pēc sprieduma stāšanās spēkā jūs procesā vairs nepiedalāties. Ja jūs tiesas procesa laikā esat bijis iekļauts īpašā liecinieku aizsardzības programmā, jūs varat turpināt to izmantot, kamēr tiesa nav nolēmusi, ka jums briesmas vairs nedraud.

Vai man ir tiesības uz atbalstu vai aizsardzību pēc iztiesāšanas? Ja ir, tad cik ilgi?

Dažus atbalsta pasākumus piešķir iztiesāšanas laikā vai uz noteiktu laikposmu, savukārt citus piešķir, pamatojoties uz cietušā specifiskajām vajadzībām.

Bezmaksas juridisko palīdzību noziegumos cietušajiem nodrošina visā iztiesāšanas laikā.

Ja esat cilvēku tirdzniecības upuris, jūs varat izmantot līdz 90 dienām ilgu atlabšanas un nogaidīšanas periodu, kura laikā jums ir tiesības uz psihologiskām konsultācijām, medicīnisko un sociālo palīdzību, zālēm, pārtiku un, pēc pieprasījuma, izmitināšanu aizsargātajos centros vai drošās mājvietās, un jūs tiksiet informēts par piemērojamajām tiesas un administratīvajām procedūrām.

Ja esat ārvalstnieks, par kuru ir nopietns pamats uzskatīt, ka esat bijis cilvēku tirdzniecības upuris, jums ir arī līdz 90 dienām ilgs atlabšanas un nogaidīšanas periods, kura laikā jums pēc tiesu iestādes pieprasījuma tiek piešķirta atļauja palikt Rumānijas teritorijā un jūs var izmitināt tam paredzētās telpās. Jums var piešķirt arī pagaidu uzturēšanās atļauju Rumānijas teritorijā atlabšanas perioda laikā vai pēc tā.

Attiecībā uz personām, kas cietušas no vardarbības gimenē, aizsardzības rīkojumu izdod uz laiku, kas nepārsniedz 6 mēnešus. Sīkāka informācija par tiesībām uz atbalstu un aizsardzību personām, kas cietušas no vardarbības gimenē, ir pieejama [šeit](#).

Ja liecinieks ir iekļauts liecinieku aizsardzības programmā, aizsardzības pasākums var turpināties arī pēc tiesas

procesa beigām, bet pēc tā pabeigšanas shēma tiks pārskatīta, lai to pielāgotu jaunajai situācijai. Par šādas aizsardzības termiņu lemj tiesa.

Kāda informācija man tiks sniegta, ja pārkāpēju notiesās?

Pārkāpēja notiesāšanas gadījumā jūs varat piekļūt šādu kategoriju informācijai: soda veids un ilgums (spriedumu pasludina atklātā sēdē, un pēc tam izsniedz jums šā dokumenta kopiju), informācija par izvairīšanos no soda vai atbrīvošanu uz jebkādiem nosacījumiem, ja būsiet lūdzis šādu informāciju.

Vai mani informēs, ja pārkāpējs tiks atbrīvots (tostarp pirmstermiņa vai nosacītas atbrīvošanas gadījumā) vai izbēgs no apcietinājuma?

Jā, jūs informēs par pārkāpēja atbrīvošanu vai izbēgšanu no apcietinājuma, ja jūs būsiet to lūdzis, kad tiesas struktūras uzdeva jums šādu jautājumu. Lūdzam skatīt iepriekšējo atbildi.

Vai mani iesaistīs lēmumu pieņemšanā par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu? Piemēram, vai es varēšu izteikt savu viedokli vai iesniegt pārsūdzību?

Jūsu loma kriminālprocesā beigsies, kad tiesas lēmums (par apsūdzētā notiesāšanu vai attaisnošanu, soda izpildes atcelšanu vai atlikšanu, kriminālprocesa izbeigšanu) būs kļuvis galīgs.

Jūs netiksiet iesaistīts pārkāpēja atbrīvošanas vai nosacītas atbrīvošanas procedūrā.

 Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzināšanas pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (piemēram, lietas izskatīšana tiesā, kļūšana par civilprasītāju vai civilprasības celšana)?

Jūs varat prasīt, lai pārkāpējs atlīdzina zaudējumus, ja kļūstat par civilprasītāju kriminālprocesā. Jums tas ir jā dara, pirms ir sākusies lietas sagatavošana izskatīšanai. Tiesu iestādēm ir jāsākotnēji informē par šīm tiesībām. Jūs varat kļūt par civilprasītāju kriminālprocesā, ceļot prasību vai nu mutiski, vai rakstiski. Taču jums ir jānorāda zaudējumi, par kuriem tiek prasīta atlīdzība, kā arī prasības pamatojums un pierādījumi, kas apliecina jūsu prasību.

Pieteikumu var iesniegt prokuratūrā vai tiesā, kas izskatīs jūsu lietu pēc būtības.

Tiesas spriedumā būs iekļauta arī norāde par zaudējumiem, kurus tiesa pārkāpējam ir uzdevusi atlīdzināt.

Ja jūs kriminālprocesā neesat civilprasītājs, jūs tomēr varat celt atsevišķu prasību civiltiesā par zaudējumu atlīdzināšanu.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus

/ izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt, ka man samaksā?

Ja ir spēkā esošs spriedums, ar kuru pārkāpējam ir uzdots jums atlīdzināt zaudējumus, viņam/viņai tas ir jādara un jums tāpēc nav jāveic nekādas papildu darbības. Ja pārkāpējs nesamaksā, jūs varat lūgt sprieduma piespiedu izpildi.

Lai to izdarītu, jums spriedums, ar kuru jums tiek piešķirta kompensācija, ir jāiesniedz tiesu izpildītājam. Tiesu izpildītājs veiks tiesas lēmuma izpildi un informēs jūs par to, kas jums būtu jādara turpmāk.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Kādi ir nosacījumi?

Valsts var izmaksāt jums kompensāciju, ja pastāv zināmi nosacījumi.

Ja pārkāpējs ir maksātnespējīgs vai atrodas bezvēsts prombūtnē, valsts var izmaksāt jums kompensāciju, ja vien jūs iesniedzat pieteikumu par finansiālu kompensāciju. Jums ir jāiesniedz pieteikums viena gada laikā. Datums, no kura sāk skaitīt minēto termiņu, ir atkarīgs no tiesu iestāžu noteiktā risinājuma.

Ja pārkāpējs nav zināms, jums pieteikums par finansiālas kompensācijas saņemšanu ir jāiesniedz trijos gados no nodarījuma izdarīšanas dienas, izņemot gadījumus, ja jums kompensāciju pilnā apmērā ir izmaksājis apdrošinātājs.

Jūs varat iesniegt pieteikumu par finansiālas kompensācijas izmaksāšanu avansā. Lai to izdarītu, jums vispirms ir jāiesniedz pieteikums par finansiālas kompensācijas saņemšanu, kā minēts iepriekš. Avansa maksājumu var lūgt minētajā finansiālas kompensācijas pieteikumā vai 30 dienās pēc tam. Jums ir tiesības uz avansa maksājumu, ja jūs atrodaties nedrošā finansiālajā situācijā.

Ja jūsu pieteikums par zaudējumu atlīdzināšanu vai kompensāciju tiek noraidīts, jums ir jāatmaksā saņemtais avansa maksājums. Pieteikums par finansiālas kompensācijas saņemšanu ir jāiesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā ir jūsu dzīvesvieta.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Vajadzīgs. Finansiālu kompensāciju piešķir pēc pieprasījuma, ja esat cietis mēģinājumā izdarīt slepkavību vai slepkavību atbildību pastiprinošos apstākļos, fiziskā uzbrukumā, noziedzīgā nodarījumā, kas izdarīts ar nodomu un kura rezultātā nodarīti miesas bojājumi, izvarošanā, seksuālās darbībās ar nepilngadīgo vai seksuālā uzbrukumā, cilvēku tirdzniecībā vai nepilngadīgo tirdzniecībā, teroristu nodarījumā vai jebkurā citā vardarbīgā nodarījumā, kas izdarīts noziedzīgā nolūkā.

Jūs varat saņemt finansiālu kompensāciju, ja kāds no iepriekš minētajiem nodarījumiem ir izdarīts Rumānijas teritorijā un jūs esat Rumānijas pilsonis, ārvalstu pilsonis vai bezvalstnieks, kurš likumīgi uzturas Rumānijā, Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis, kurš nozieguma izdarīšanas brīdī likumīgi atradās Rumānijā, vai ārvalstnieks vai bezvalstnieks, kurš uzturas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā un nozieguma izdarīšanas brīdī likumīgi atradās Rumānijā.

Kompensāciju piešķir tikai tad, ja esat nosūtījis lietu kriminālizmeklēšanas iestādēm 60 dienu laikā no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienas. Ja cietušais fiziski vai garīgi nav spējis informēt kriminālizmeklēšanas iestādes, 60 dienu termiņu skaita no dienas, kad beidzas šī nespēja.

Ja esat jaunāks par 18 gadiem, jums nav pienākuma ziņot par noziegumu kriminālizmeklēšanas iestādēm; jūsu likumīgais pārstāvis to var darīt jūsu vārdā. Ja jūsu juridiskais pārstāvis noteiktajā termiņā nav iesniedzis pieteikumu finansiālas kompensācijas saņemšanai, šos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad esat sasniedzis 18 gadu vecumu.

Gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir zināms, jums var piešķirt finansiālu kompensāciju, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- jūs pieprasījāt finansiālu kompensāciju viena gada laikā;

- jūs esat cēlis civilprasību kā civilprasītājs kriminālprocesā, ja vien lieta nav slēgta;
- noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir maksātnespējīgs vai nav atrodams;
- jūs no apdrošināšanas sabiedrības neesat saņēmis pilnu kompensāciju par nodarīto kaitējumu.

Ja nespējat iesniegt prasību par finansiālu kompensāciju, viena gada termiņu aprēķina no dienas, kad šī nespēja beidzās.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav zināms, jūs varat pieprasīt finansiālu kompensāciju 3 gadu laikā no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienas.

Jums ir tiesības uz finansiālu kompensāciju par šādām nozieguma rezultātā nodarītā kaitējuma kategorijām: hospitalizācija un citi medicīniskie izdevumi; būtisks kaitējums, kas radies cietušā aktīvu iznīcināšanas vai degradācijas rezultātā vai tāpēc, ka aktīvi ir padarīti nelietderīgi vai cietušajam ir atņemtas īpašumtiesības nozieguma rezultātā; ieguvumi, kas jums ir atņemti nozieguma dēļ.

Ja esat mirušās cietušās personas pārdzīvojušais laulātais, bērns vai apgādājamais, jums ir tiesības uz finansiālu kompensāciju par bērnu izmaksām un uzturlīdzekļiem, kas cietušajam ir atņemti nozieguma dēļ.

Jūs varat pieprasīt arī finansiālu kompensāciju par nozieguma rezultātā nodarītu psihologisko kaitējumu.

Lai segtu neatliekamas vajadzības, jūs varat saņemt avansa maksājumu par finansiālo kompensāciju vaučera veidā. Vaučeri tiek piešķirti par summu, kas vienāda ar 5 minimālajām pamatalgām katrā valstī, kas noteikta tajā gadā, kurā jūs pieprasāt avansu. Vaučerus izmanto vienīgi, lai segtu izdevumus par pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un sanitārajām precēm, kā arī par higiēnas precēm un personīgai lietošanai paredzētiem priekšmetiem, un tos izplata ar kompetento valsts iestāžu, kā arī apvienību un fondu, kas darbojas cietušo aizsardzības un sociālās palīdzības jomā, starpniecību. Finansiālās kompensācijas avanss vaučera veidā ir jāatmaksā.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ja krimināltiesa neapmierina civilprasību, jūs par zaudējumu atlīdzināšanu varat celt atsevišķu prasību civiltiesā.

Ja krimināltiesa nospriež, ka nodarījums nav noticis vai ka to nav izdarījusi persona, pret kuru jūs esat iesniedzis sūdzību, jums nav tiesību pieprasīt zaudējumu atlīdzību ne krimināltiesā, ne atsevišķā civilprasībā, jo krimināltiesas spriedumam ir *res judicata* spēks civiltiesā.

Ja jūs neesat civilprasītājs kriminālprocesā, jūs varat iesniegt atsevišķu prasību civiltiesā krimināllietas iztiesāšanas laikā vai pat pēc tās, ievērojot vispārējos noilguma termiņus.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas pieteikumu?

Jā, noteiktos apstākļos. Jūs varat iesniegt pieteikumu par finansiālās kompensācijas izmaksāšanu avansā. Lūdzam skatīt atbildi uz jautājumu par avansa maksājumiem.

Jūs varat arī saņemt avansa maksājumu par finansiālu kompensāciju vaučera veidā, lai segtu steidzamas vajadzības. Vaučeri tiek piešķirti par summu, kas vienāda ar 5 minimālajām pamatalgām katrā valstī, kas noteikta tajā gadā, kurā jūs pieprasāt avansu. Vaučerus var izmantot tikai, lai segtu izdevumus par pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un sanitārajām precēm, kā arī par higiēnas precēm un personīgai lietošanai paredzētiem priekšmetiem. Vaučerus izplata ar kompetento valsts iestāžu, kā arī apvienību un fondu, kas darbojas cietušo aizsardzības un sociālās palīdzības jomā, starpniecību.

 Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī,

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Ja esmu cietis noziedzīga nodarījuma rezultātā, kur man ir jāvēršas pēc atbalsta un palīdzības?

Jūs varat vērsties Sociālās palīdzības un bērnu aizsardzības ģenerāldirektorātā (*DGASPC – Direcția generală de asistență socială și protecția copilului*), kura jurisdikcijā ir jūsu domicils vai dzīvesvieta (t. i., kurā jūs pašlaik dzīvojat), un tieši pie privāta vai valsts sociālo pakalpojumu sniedzēja, un šādā gadījumā pakalpojumu sniedzējam ir rakstiski jāinformē attiecīgais ģenerāldirektorāts.

Jūs varat sazināties ar dažādām iestādēm atkarībā no kategorijas, pie kuras pieder jūsu lieta:

Valsts aģentūra par vienlīdzīgām iespējām sievietēm un vīriešiem (*ANES – Agenția Națională pentru Egalitatea între Femei și Bărbați*)

Šī aģentūra piedāvā dažāda veida pakalpojumus, piemēram:

- bezmaksas anonīmu tālruņa līniju, kas paredzēta no vardarbības ģimenē cietušajiem — 24/7 zvanu centrs — 0800 500 333;
- specializētus sociālos pakalpojumus no vardarbības ģimenē cietušo personu ārkārtas uzņemšanas centros;
- konsultācijas, informāciju un ieteikumus no vardarbības ģimenē cietušajiem.

Kontaktinformācija:

Adrese: 5 Intrarea Camil Petrescu, Sector 1, Bucharest

Tālrunis: +40 21 313 0059

E-pasts: secretariat@anes.gov.ro

Tīmekļa vietne:

<https://anes.gov.ro>

<https://anes.gov.ro/informatii-utile-pentru-victime/>

Iekšlietu ministrijas Valsts aģentūra cilvēku tirdzniecības novēršanai (*ANITP – Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane*)

Apelācijas tiesu tīkls ietver 15 reģionālos centrus. Katrs centrs ir piesaistīts apelācijas tiesai.

Tas piedāvā dažāda veida pakalpojumus, piemēram:

- nodrošina palīdzības līniju iedzīvotājiem, kas ir pieejama visu diennakti un kuru var izmantot, lai informētu un ziņotu par iespējamiem cilvēku tirdzniecības gadījumiem: palīdzības līnija 0 800 800 678 (valsts bezmaksas numurs) vai +4 021 313 3100 (zvaniem no ārvalstīm). Darbalaiks: no pirmdienas līdz piektdienai plkst. 8.00–16.00;
- attiecīgo iestāžu informēšana par varbūtējiem cilvēku tirdzniecības gadījumiem;
- palīdzības sniegšana cietušajiem 15 reģionālajos centros.

Kontaktinformācija:

Adrese: Str. Ion Câmpineanu 20, 5th floor, Sector 1, Bucharest

Tālr.: +40 21 311 89 82 / 021 313 31 00

Fakss: +40 21 319 01 83

E-pasts: anitp@mai.gov.ro

Timekļa vietne: <https://anitp.mai.gov.ro/english/>

Darba un sociālās aizsardzības ministrijas Valsts nodarbinātības aģentūra (*ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă*)

ANOFM ar savu teritoriālo struktūru starpniecību piedāvā profesionālus nodarbinātības un mācību pakalpojumus reģistrētiem darba meklētājiem, tostarp noziegumos cietušām personām, jo īpaši cilvēku tirdzniecības upuriem.

Kontakinformācija:

Str. Avalanșei 20-22, Sector 4, Bucharest, p.k.: 040305

Tālr.: +40 21 303 98 31

Fakss: +40 21 303 98 38

E-pasts: anofm@anofm.ro

Timekļa vietne: <https://www.anofm.ro>

Rumānijas Policijas ģenerālinspekcija (*IGPR – Inspectoratul General al Poliției Române*)

Tai ir teritoriālās struktūras tikai pierobežas žudecos, un tā var sniegt atbalstu pēc *ANITP* lūguma, lai palīdzētu cietušajam ņemt dalību noteiktās kriminālprocesa stadijās.

Policija var jūs informēt par to, kādas tiesības jums ir kā cietušajam.

Turklāt *IGPR* specializētās struktūras var nodrošināt fizisku aizsardzību procesa laikā.

Darba un sociālo lietu ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas valsts iestāde (*ANPDCA – Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție*)

ANPDCA ir iestāde, kas uzrauga bērnu un adopcijas tiesību aizsardzības noteikumu piemērošanu un izpildi, kā arī koordinē darbu, ko šajā jomā veic valsts vai privātie pakalpojumu sniedzēji.

Bērnu aizsardzības sistēma ir decentralizēta, jo Sociālā darba un bērnu aizsardzības ģenerāldirekcijas (*DGASPC - Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului*) ir padotas žudecu padomēm vai Bukarestes pašvaldības rajonu vietējām padomēm.

DGASPC nodrošina dažādus pakalpojumus, piemēram: vardarbības pret bērniem gadījumu izvērtēšanu un pakalpojumu sniegšanu vai atvieglošanu saskaņā ar plānu; kompleksu izvērtējumu bērniem ar invaliditāti; kompleksu izvērtējumu citām personām ar invaliditāti; sociālo ātro palīdzību; sociālo tālruņa līniju; sociālos pakalpojumus vardarbības ģimenē un cilvēku tirdzniecības novēršanai; specializētus sociālos pakalpojumus dažādās iestādēs.

Kontakinformācija: <http://www.copii.ro>

Nevalstiskās organizācijas (NVO).

Cilvēku tirdzniecības jomā (atveras noklikšķinot):

- *Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație* – *ADPARE* (Asociācija alternatīvās prakses attīstīšanai reintegrācijas un izglītības jomā), Bukareste
- *Fundația Ușă deschisă* – “Atvērto durvju” fonds, Bukareste
- *Asociația Generație Tânără Româna* – (Jaunākās paaudzes asociācija), Timișoara
- *Fonds “Cilvēki cilvēkiem”* — Oradja: (e-pasts: office@people2people.ro)
- *Miku Bogdana fonds* — Brașova: (e-pasts: office@fundatiamicubogdan.ro)

Attiecībā uz vardarbības ģimenē novēršanu un kontroli (atveras noklikšķinot):

- *Asociācija TRANSCENA*

- Asociācija ANAIS
- PRETUIESTE VIATA (Fonds "Dzīvības vērtība")
- Fonds SENSIBLU
- Tīkls vardarbības pret sievietēm novēršanai un apkarošanai
- Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală" (pārtraukt klusēšanu par seksuālu vardarbību)
- NECUVINTE (Asociācija cīņai pret vardarbību ģimenē)
- Asociācija "Touched", Rumānija

Bērnu tiesību aizsardzības jomā:

"Glābiet bērnus" (*Salvați copiii*)

Adrese: Intr. Ștefan Furtună 3, Sector 1, Bucharest, p.k.: 010899, Romania

Tālr.: +40 21 316 61 76

<https://www.salvaticopiii.ro/>;

Sociālās alternatīvas (*Alternative Sociale*)

Șoseaua Nicolina 24, Bl. 949, parter, postcode 700722, Iași

Tālrunis: +40 332 407 178

<https://www.alternativesociale.ro/>

Cietušo atbalsta uzticības tālrunis

Personas, kas noziedzīgu nodarījumu rezultātā guvušas miesas bojājumus, ar policiju var sazināties arī, izmantojot valsts vienoto ārkārtas tālruņa numuru — 112.

Bezmaksas anonīmu tālruņa līniju, kas paredzēta no vardarbības ģimenē cietušajiem — 24/7 zvanu centrs — 0800 500 333.

Valsts aģentūras cilvēku tirdzniecības novēršanai *TelVerde*: 0800 800 678 — valsts bezmaksas numurs, 0040213133100 — zvaniem no ārzemēm. Darbalaiks: no pirmdienas līdz piektdienai plkst. 8.00–16.00;

Bērnu palīdzības līnijas numurs: 116111 (bezmaksas tālruņa numurs). Darbalaiks: no pirmdienas līdz svētdienai: 08.00 – 00.00.

Vai atbalsts cietušajiem tiek nodrošināts bez maksas?

Saskaņā ar piemērojamiem Rumānijas tiesību aktiem noziegumos cietušajiem ir tiesības uz bezmaksas aizsardzību un palīdzību.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no valsts dienestiem vai iestādēm?

Sk. iepriekš sniegtās atbildes.

 Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.